

Gondolatok egy évforduló kapcsán A Belügyi Szemle mint a mentori tevékenység szakmai és tudományos forrása

Balogh János

Dr. országos rendőrfőkapitány, rendőrségi főtanácsos, rendőr altábornagy,
Országos Rendőr-főkapitányság
orfkitkarsag@orfk.police.hu

Az elmúlt időszakban több neves évfordulót ünnepeltünk. 2020-ban 100 éves lett a magyar rendőrség, 2021-ben 50 éves a rendészeti felsőoktatás, és most a Belügyi Szemle 70. születésnapja következik. A folyóirat Rendőrségi Szemleként indult és jelent meg tíz éven keresztül, majd – szakmai jellegének megőrzése mellett – tartalma kibővült és Belügyi Szemle lett belőle. A folyóirat neve csak rövid időszakra változott meg két alkalommal Rendészeti Szemlére, először a rendszerváltozás után az 1991–1994 közötti években, majd 2006–2010 között, amikor nem volt Belügyminisztérium. A Belügyi Szemle a rendőrség „krónikása” is volt, hiszen rendszeresen bemutatta a rendőrszakmai és tudományos eredményeket. A 70 év alatt felhalmozott szellemi értékekkel szolgál napjaink közszolgálatá, belügyi igazgatása és a mai rendészeti szervek részére, alapvetően a bűnüldözés napi gyakorlatának követésében, a kriminálisztikai kutatásokban, a jogtudomány és a kriminológia, az utóbbi két évtizedben pedig a rendészettudomány eredményeinek bemutatásában.

Időtállósága annak is köszönhető, hogy a kiadvány szerkesztői mindent megtesznek annak érdekében, hogy a legújabb nemzetközi és hazai gyakorlatok tudományos igényű terjesztését szolgálják, megfelelő fórumot teremtsenek a rendészet elméleti és gyakorlati problémáinak, tapasztalatainak megismeréséhez, elemzéséhez, és hisznek a fejlesztések fontosságában. A Belügyminisztérium szakmai folyóiratának írói között professzorok, bünyügyi nyomozók, kriminálisztikai szakértők és járőrök is szerepelnek. Épp ebben rejlik a folyóirat nagyszerűsége, sokszínűsége, hiszen a legfrissebb ismereteket, a gyakorlati alkalmazhatóságot és a különböző nézetek ütköztetését kínálta és kínálja ma is, egyben platformot biztosít – életkortól és tudományos fokozattól függetlenül – a tudományos igényű tanulmányok megjelentetésére, közkinccsé tételére.

Tudományos folyóiratok lapozása során, de a mindennapi munkavégzés közben is, gyakran felvetődhet annak a kérdésnek a gondolata, hogy a tudományos kutatások eredményei hogyan épülhetnek be a szakmai-szervezeti kultúrába, hogyan valósulhat meg a tudomány és a szakma szimbiózisa. A rendészettudomány fogalmával és kérdéseivel több neves kutató foglalkozott. Kiemelkedtek közülük még a 19. században Karvasy Ágoston, Rédey Miklós, később Magyary Zoltán vagy Szamel Lajos, az elmúlt évtizedekben pedig Finszter Géza, Katona Géza, Korinek László vagy Sallai János, akiket személyesen is van szerencsém ismerni.

A tudomány akkor igazán hasznos, ha szakmai oldalról nem marad meg az elvont elmélkedés, vagy ahogy a hétköznapokban hívjuk „szobatudomány” szintjén, hanem az általa feltárt eredmények a gyakorlatban is kamatoztathatók megfelelően tolmácsolva az egyes szakterületeken történő alkalmazhatóságot.

A rendőri képzésnél az alapok az iskolákban megszerzendő elméleti tudásra és az ott elsajátítható gyakorló ismeretekre helyeződnek. Ezzel azonban még nem lehet garantálni a „jó rendőr” minőségét, mert az igazán „jó rendőr” a „szakmát” a helyi szerveknél folytatott gyakorlat során, mentora segítségével tudja megtanulni.

Ki a mentor? Az a kolléga, aki tapasztalt szakemberként mind a szakmai, mind a személyes fejlődéshez hasznos tanácsokkal tud szolgálni. Nem mindegy, hogy ki a mentor és az sem, hogyan adja át a szükséges ismereteket. A mentor is tanulhat a mentorálttól úgy, ahogy a vezető is tanul a beosztottól vagy a tanár a diáktól.

Az újonc az igazán éles helyzetekben (például egy közúti balesetnél, bűnügyi helyszínen, labdarúgó-mérkőzésen) tapasztalja meg, hogy a tanteremben megtanultak szerint hogyan szükséges fellépni, mit kell intézkedő rendőrként mondania és tennie.

A pályakezdők – reményeim szerint – ambíciókkal vágnak bele a munka világába és izgalommal várják a helyi szerveknél töltendő szakmai gyakorlatot. Tisztelettel tekintenek arra, aki a tudásából, idejéből és energiájából arra áldoz, hogy az újoncok is jobbak lehessenek. A kezdeti beilleszkedési nehézségeken és az első szakmai megmértetéseken való sikeres túljutást jelentős mértékben segítheti, ha kapnak egy olyan példaképet, aki hiteles és akinek valóban célja a mentorált fejlesztése. Ebben az esetben ők „szárnyakat kaphatnak”, mi pedig vezetőkként ennek igazán örülhetünk.

Ahhoz, hogy mindez sikeres legyen, természetesen nagy hangsúlyt kell fektetni a mentorok kiválasztására, felkészítésére, professzionális, ütemezett képességfejlesztésére. Olyan kollégákat kell a feladatra jelölni, akik rendelkeznek már megfelelő szakmai tapasztalattal, ismeretük és tárgyi tudásuk kiemelkedő,

és mindezt jól érthető módon át is tudják adni. Rendkívül fontos, hogy a mentor megfelelően motivált legyen, mind a saját munkája, mind pedig a mentorált felkészítése vonatkozásában. Mindannyiunk életében voltak olyan meghatározó – akkor még ugyan nem mentor néven nevezett – idősebb kollégák, akik megkönnyítették számunkra a beilleszkedést, és olyan szakmai „fogásokat” mutattak meg, amelyeket remekül tudtunk hasznosítani munkánk során. Legtöbb esetben ők tiszthelyettesek vagy zászlósok voltak, akik hittel és komolyan végezték munkájukat.

A ma mentorának nagyon fontos feladata a mentorált, fiatal kolléga aktív figyelemmel kísérése, szükség esetén útmutatásnyújtás a számára. Nélkülözhetetlen a közös elemzés, a pályakezdő gyakorlatának értékelése, az általános támogtatás biztosítása. Őszintének és nyíltnak kell lennie.

Mindezek megvalósításához a megszokottól kicsit eltérően, kicsit másképp kell gondolkodnunk. Tudatosan fel kell készülni arra, hogy a változásokhoz igazodva, szerencsés esetben azokat meg is előzve ki tudjunk lépni a paradigmatis keretből.

A változások mozgatórugója lehetne a tudományos eredmények sikeres felhasználása, alkalmazása. A rendészettudomány önálló tudományágként történő elismerésére azért volt szükség, mert az a legtöbb tudományterülettől eltérően nem egyértelműen körülhatárolható szakterület, több tudományterület határterületén mozog, azaz multidiszciplinaritás jellemző rá, meghatározó elemei a hadtudomány, az állam- és jogtudomány, a sporttudomány, de a szociológia számos eleme is megtalálható benne, mindez úgy, hogy az erőszak monopóliumával foglalkozik. Bár az úgynevezett alkalmazott tudományok közismert körébe (még) nem tartozik, bízom benne, hogy eredményeit és azok hasznosulását tekintve a rendészettudomány kellően gyakorlatias lesz, illetve marad hosszabb távon is!

A Belügyi Szemle tematikus számai jó forrást jelentenek a szakmai felkészítést végző mentorok elméleti tudásához. Fontos lenne azonban, hogy a folyóirat a tudományos jelleg megtartása mellett a teljes rendőrségi állomány és a rendőri pályára készülők számára egyaránt érdekesítő módon nyújtson szakmai segítséget, arra úgy tekinthessenek, mint egy céhműhelyre, ahonnan tudásunk ered, útravalót kapunk, ugyanakkor munkánk által gyarapszik, marad élő és termékeny. A folyóirat mérhető hasznosságát a megfelelő témaválasztás, az írók és lektorok irányított kijelölése mellett a mindenki számára olvasható és érdeklődést fenntartó írások elkészítése tudja jelentősen növelni. Ezekon túlmenően a gondolati szabadság valódi kibontását elősegíti, ha az elméleti szakemberek mellett a gyakorlati hozzáértők gondolatai is megjelennek a sorok mögött. Véleményem szerint a folyóirat akkor tölti be az igazi küldetését,

ha a rangjához méltó olvasók igényeinek megfelelően minél szélesebb körben képes előmozdítani a nemzetközi és a hazai gyakorlatok közérthető, tudományos terjesztését.

Korinek László professzor – aki több mint másfél évtizeden át volt főszerkesztője a folyóiratnak – közel 30 évvel ezelőtt az alábbiakat fogalmazta meg a Belügyi Szemlééről: „*Legyen nyitott minden értékes gondolat, a rendészeti szolgálat területeinek jövőjét építő valamennyi tudományos felismerés számára és őrizze meg azt a képességét, amellyel egyszerre képes szólni a kutatóihoz és a közrendvédelmi járőrökhöz. Őrizze meg négy évtized eredményeit, és az ideológia béklyóit levetve legyen jobban, mint eddig, egyszerre a rendészeti szakmák mással nem helyettesíthető fóruma és tudományos műhelye.*” (Korinek, 1993).

Kívánom, hogy mindez a jövőben is így legyen!

Felhasznált irodalom

Korinek L. (1993). Egy folyóirat évfordulói. *Rendészeti Szemle*, 40(1), 5–8.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Balogh J. (2022). Gondolatok egy évforduló kapcsán. A Belügyi Szemle mint a mentori tevékenység szakmai és tudományos forrása. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2185–2188. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.4>